

סילבוס

רוסיה: עלייתן ונפילתן של שלוש האימפריות - 54637

תאריך עדכון אחרון 21-08-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תכנית בלימודי אירופה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר שמואל ברנאי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Samuel.Barnai@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ע"פ תיאום בדוא"ל

מורי הקורס:

ד"ר שמואל ברנאי

תאור כללי של הקורס:

במהלך מאה השנים האחרונות האימפריה הצארית/ברית המועצות/פדרציה הרוסית ניסו לשמר,

לקיים ולהרחיב את אזורי שליטתן והשפעתן. ברם המאמצים הללו הביאו לקריסתן של האימפריה הצארית ב 1917 ושל ברית המועצות ב 1991. במהלך העשורים האחרונים נקטה הפדרציה הרוסית צעדים לחיזוק השפעתה ב"אזורי האינטרסים" שלה ברפובליקות של ברית המועצות לשעבר. הצעדים הללו הביאו להקמת מסגרות אזוריות לשיתוף הפעולה עם ביילורוס ומדינות מרכז אסיה אך גם לכינון "ישויות הלוויין" של רוסיה (אבחזיה, דרום אוסטיה, רפובליקות עממיות של דונטצק ולוהנסק), (לסיפוח חצי האי קרים ולמלחמה באוקראינה. נדון באירועים מרכזיים של התקופה ונבחן את הגורמים אשר תרמו לקריסת המערכות האימפריאליות. ננתח את הנסיבות אשר הובילו לשיקום המדינה לאחר תקופות השפל ונבין את המניעים של מעצבי המדיניות אשר גרמו להישרדותה של התפיסה האימפריאלית לאורך התקופה.

מטרות הקורס:

לבחון את האירועים מרכזיים של התקופה והשפעתם על עמי המחרב. להבין את הנסיבות אשר הובילו להופעתן וקריסתן של האימפריות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לדעת את השלבים המרכזיים בהתפתחותו של המרחב. לבחון את האירועים המרכזיים של התקופה הנלמדת. לנתח את התפיסות האידאולוגיות, הדתיות והגיאופוליטיות אשר שלטו באזור לאורך התקופה.

דרישות נוכחות (%):

100%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא

2-3. רוסיה במרוץ הקולוניאלי □ מזרח, דרום ומערב

4. דילמת האימפריה הצארית: שינוי או/ו קריסה

5. בניית האימפריה האדומה

6. מאינטרנציונאליזם ללאומיות

7. האימפריה האדומה מתרחבת

8. דילמת האימפריה האדומה: שינוי או/ו קריסה

9. התפרקות האימפריה האדומה

10. מדיניות החוץ של רוסיה החדשה

11. "חוץ לארץ הקרוב?"

12. המלחמה באוקראינה: חציית הקו האדום

13. סיכום

חומר חובה לקריאה:

LeDonne J. P., *The grand strategy of the Russian Empire, 1650-1831*; David-Fox M., P. Holquist, A. Martin (eds.), *Orientalism and Empire in Russia*, pp. 157-233

McMeekin S., *The Russian Origins of the First World War*, pp. 214-243; Pipes R., *The formation of the Soviet Union: communism and nationalism, 1917-1923*, pp. 1- 113

Pipes R., *The formation of the Soviet Union: communism and nationalism, 1917-1923*, pp. 242-301; Smith J., *The Bolsheviks and the National Question, 1917-1923*, pp. 7- 28, 172-242

Agursky M., *The third Rome: national Bolshevism in the USSR*, pp. 305-341

Snyder T., Brandon R. (eds.), *Stalin and Europe: imitation and domination, 1928-1953*, pp. 264-315; Pearson R., *The Rise and Fall of the Soviet Empire*, pp. 71-95

Goldman M. I., *What Went Wrong with Perestroika*, pp. 31-68; Lundestad G. (ed.), *The Fall of Great Powers. Peace, Stability, and Legitimacy*, pp. 147-174

Lapidus G. W., Zaslavsky V., Goldman P. (eds.), *From Union to Commonwealth: Nationalism and Separatism in the Soviet Republic*, pp. 45-113; Suny R. G., *The Revenge the Past*, pp. 127-160

ערן ע', מדיניות החוץ של רוסיה: מן העידן הקומוניסטי לשנות האלפיים;

Mankoff J., *Russian Foreign Policy. The Return of Great Power Politics*, pp. 145-192

Donaldson R. H., Noguee J. L., Nadkarni V., *The Foreign Policy of Russia*, pp. 158-230; Snyder T., *The reconstruction of nations: Poland, Ukraine, Lithuania, -Belarus, 1569-1999*, pp. 217-293; Ademmer E., "Interdependence and EU demanded policy change in a shared Neighbourhood" *Journal of European Public Policy* Vol. 22, No. 5 (2015) 671-689;

Smith C. M., *Ukraine's revolt, Russia's revenge* (Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2022)

חומר לקריאה נוספת:

Brandenberger D., *National Bolshevism: Stalinist mass culture and the formation of modern Russian national identity, 1931-1956*;

Freire M. R., Kanet R. E. (eds.), *Russia and its Near Neighbours*;

Hirsh F., *Empire of Nations*;

Kolst, Pål and Helge Blakkisrud (eds.), *The New Russian nationalism: imperialism, ethnicity and authoritarianism 2000-2015*;

Martin T., *The Affirmative Action Empire*;

Rywkin M., *Russian Colonial Expansion to 1917*;

Sunderland W., *Taming the Wild Field*

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
 מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 20 %
 הגשת עבודה 80 %

הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: